

Päätettävä tässä kokouksessa

§ 89

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle lastensuojelun ongelmien ja kehittämistarpeiden kartoittamista koskevasta Yrjö Hakasen ym. valtuustoaloitteesta

HEL 2014-014307 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

"Lastensuojelun resurssit

Lastensuojelun sosiaalityössä keskeisiä tekijöitä työssä jaksamiseen ovat resurssien ohella hallittava työkokonaisuus, yhteisesti sovitut toimintakäytännöt, lähiesimiehen ja työyhteisön tuki. Näihin asioihin kiinnitetään lastensuojelussa koko ajan huomiota ja esimerkiksi työnohjauksen ja koulutuksen määrärahat ovat pysyneet entisellään tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta.

Viimeisimmän Kuusikko-raportin 2013 mukaan Helsingin vastuusosiaalityöntekijällä oli muihin Kuusikko-kuntiin verrattuna vähiten avohuollon asiakkaita (0–17-vuotiaat) vuoden aikana, 58 asiakasta. Kuusikon keskiarvo oli 75 asiakasta vuoden aikana. Espoossa luku oli 89 ja Vantaalla 93.

Sijaishuoltoon sijoittaminen

Helsingin lastensuojelussa on ollut keskitetty asiakasohjaus sijaishuollon laitoshoitoon vuodesta 2009. Sosiaalityöntekijä kirjaa paikkavaraukseen mahdollisimman tarkasti sijoitettavan lapsen tarpeet, jotta keskitetty asiakasohjaus voi näiden tietojen pohjalta etsiä lapselle hänen tarpeita vastaavan sijaishuoltopaikan joko omista lastenkodeista tai kilpailutetuista ostopalvelulaitoksista.

Vuoden 2015 alusta lukien keskitetty asiakasohjaus etsii myös perhehoitoa tarvitsevalle lapselle tämän tarpeita vastaavan sijoituspaikan. Perhehoito on ensisijainen sijaishuollon muoto lastensuojelulain mukaan ja perhe- ja laitoshoidon yhdistetty asiakasohjaus kykenee entistä paremmin tarkastelemaan koko sijaishuollon palveluvalikkoon kunkin lapsen tarpeiden pohjalta.

Lastensuojelussa on erilaisia perhekuntoutuksen palveluja ja lastensuojelussa toimii keskitetty asiakasohjausryhmä näihin

palveluihin. Sosiaalityöntekijä voi henkilökohtaisesti tulla perhekuntoutustyöryhmään esittelemään asiakasperheensä tilanteen ja tarpeet ja hän saa ryhmän asiantuntijajäseniltä arvion ja ohjauksen perhettä parhaiten tukevaan palveluun.

Laitospaikkojen vähentäminen

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden strategisena tavoitteena on palvelurakenteen keventäminen ja lastensuojelun tuen tarjoaminen lasten ja perheiden omassa toimintaympäristössä. Lastensuojelussa on vahvistettu lasten ja nuorten kotiin vietävää kriisityötä sijoitusten ehkäisemiseksi. Kotiin vietävän kriisityön avulla kiireelliset sijoitukset vähenivät vuonna 2014 edellisvuodesta 27,2 %:lla ja huostaanotot vajaalla 15 %:lla. Kaikkiaan hoitovuorokaudet laitoshoidossa vähenivät yli 40 000 vuorokaudella, joka vastaa 111 kokovuotista paikkaa. Laitostoiminnassa arviointijaksot ovat lyhentyneet ja loppuvuodesta pystyttiin vähentämään merkittävästi arviointijaksojen ostamista ostopalvelulaitoksista. Omissa lastenkodeissa oli laskennallisesti 10 paikkaa ja myös vastaanottotoiminnassa 10 paikkaa kokovuotisesti tyhjänä vuonna 2014.

Lastensuojelussa perhehoitoa on voimakkaasti kehitetty ja perhehoidon sisällä on useita hoitomuotoja, sekä perinteisenä sijaisperhehoitona että ammatillisena perhehoitona. Läheisverkostojen sijoituksia sekä lapsen asumisen järjestämistä läheisverkostossa on lisätty.

Lastensuojelutoiminnan kehittäminen

Lastensuojelussa kehitetään koko ajan omaa toimintaa ja kehittäminen tapahtuu lastensuojelun omissa kehittämis- ja johtamisrakenteissa työntekijöiden kanssa sekä yhdessä muiden kumppaneiden kanssa. Keskitetyn asiakasohjauksen ja kotiin vietävän kriisityön kehittämistä on tehty yhteistyössä työntekijöiden kanssa. Tässä kehittämistyössä kerättyä tietoa hyödynnetään osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimista.

Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskuksessa (Socca) tehdään lastensuojeluun liittyvää tutkimusta. Jatkuvana toimintana on käytännön opetus-, tutkimus- ja kehittämistoiminta sosiaalityön asiakastyössä (Praksis-toiminta).

Vuonna 2015 sosiaali- ja terveystieteiden virastossa aloitetaan systemaattinen sosiaalisen raportoinnin kehittäminen, jonka kautta saadaan toiminnan johtamiseen ja kehittämiseen asiakastyöstä nousevaa tietoa kaupungin eri alueilta. Lastensuojelu on aktiivisesti mukana sosiaalisen raportoinnin käynnistämisen ja kehittämisessä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että aloitteessa esitetty lastensuojelun ongelmien ja kehittämistarpeiden kartoitus on kannatettava. Lautakunta suosittelee, että aloitteen mukaisesti tehdään kartoitus, jossa kuullaan mahdollisimman laajasti lastensuojelun työntekijöitä ja asiakkaita, ja kartoituksen tulokset otetaan huomioon Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisessä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Viemällä lastensuojelun palveluja asiakkaiden omaan toimintaympäristöön ja vahvistamalla kotiin annettavaa tukea ennaltaehkäistään lasten ja nuorten tilanteiden kriisiytymistä, tuetaan perheitä ja lapsia sekä turvataan lasten ja nuorten hyvinvointi ja turvallinen hoito.

Lasten ja nuorten hoito ja kasvun tukeminen kodinomaisessa ympäristössä lisää lasten hyvinvointia ja terveyttä. Kodin ulkopuolista sijoitusta tarvittaessa etenkin pienille lapsille tarkoituksenmukainen ja hyvinvointia edistävä sijaishuolto toteutuu ensisijaisesti aina kodinomaisessa ympäristössä.

Lastensuojelun palvelujen jatkuvalla kehittämisellä voidaan edistää lasten terveyttä ja hyvinvointia."

Käsittely

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään kappaleen 11 jälkeen uusi kappale: Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että aloitteessa esitetty lastensuojelun ongelmien ja kehittämistarpeiden kartoitus on kannatettava. Lautakunta suosittelee, että aloitteen mukaisesti tehdään kartoitus, jossa kuullaan mahdollisimman laajasti lastensuojelun työntekijöitä ja asiakkaita, ja kartoituksen tulokset otetaan huomioon Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisessä.

Kannattajat: Joonas Leppänen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään kappaleen 11 jälkeen uusi kappale: Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että aloitteessa esitetty lastensuojelun ongelmien ja kehittämistarpeiden kartoitus on kannatettava. Lautakunta suosittelee, että aloitteen mukaisesti tehdään kartoitus, jossa kuullaan mahdollisimman laajasti lastensuojelun työntekijöitä ja asiakkaita, ja kartoituksen tulokset otetaan huomioon Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisessä.

Jaa-äännet: 2

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro

Ei-äännet: 7

Gunvor Brettschneider, Katriina Juva, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Leena Riittinen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Maija Anttila, Markku Vuorinen

Poissa: 2

Rene Hursti, Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi äänin 7 - 2 (2 tyhjää, 2 poissa) jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen.

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Sisko Lounatvuori, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
sisko.lounatvuori(a)hel.fi
Marja-Riitta Kilponen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43777
marja-riitta.kilponen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"Lastensuojelun resurssit

Lastensuojelun sosiaalityössä keskeisiä tekijöitä työssä jaksamiseen ovat resurssien ohella hallittava työkokonaisuus, yhteisesti sovitut toimintakäytännöt, lähiesimiehen ja työyhteisön tuki. Näihin asioihin kiinnitetään lastensuojelussa koko ajan huomiota ja esimerkiksi työnohjauksen ja koulutuksen määrärahat ovat pysyneet entisellään tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta.

Viimeisimmän Kuusikko-raportin 2013 mukaan Helsingin vastuusosiaalityöntekijällä oli muihin Kuusikko-kuntiin verrattuna vähiten avohuollon asiakkaita (0–17-vuotiaat) vuoden aikana, 58 asiakasta. Kuusikon keskiarvo oli 75 asiakasta vuoden aikana. Espoossa luku oli 89 ja Vantaalla 93.

Sijaishuoltoon sijoittaminen

Helsingin lastensuojelussa on ollut keskitetty asiakasohjaus sijaishuollon laitoshoidon vuodesta 2009. Sosiaalityöntekijä kirjaa paikkavaraukseen mahdollisimman tarkasti sijoitettavan lapsen tarpeet, jotta keskitetty asiakasohjaus voi näiden tietojen pohjalta etsiä lapselle hänen tarpeita vastaavan sijaishuoltopaikan joko omista lastenkodeista tai kilpailutetuista ostopalvelulaitoksista.

Vuoden 2015 alusta lukien keskitetty asiakasohjaus etsii myös perhehoitoa tarvitsevalle lapselle tämän tarpeita vastaavan sijoituspaikan. Perhehoito on ensisijainen sijaishuollon muoto lastensuojelulain mukaan ja perhe- ja laitoshoidon yhdistetty asiakasohjaus kykenee entistä paremmin tarkastelemaan koko sijaishuollon palveluvalikkoon kunkin lapsen tarpeiden pohjalta.

Lastensuojelussa on erilaisia perhekuntoutuksen palveluja ja lastensuojelussa toimii keskitetty asiakasohjausryhmä näihin palveluihin. Sosiaalityöntekijä voi henkilökohtaisesti tulla perhekuntoutustyöryhmään esittelemään asiakasperheensä tilanteen ja tarpeet ja hän saa ryhmän asiantuntijajäseniltä arvion ja ohjauksen perhettä parhaiten tukevaan palveluun.

Laitospaikkojen vähentäminen

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden strategisena tavoitteena on palvelurakenteen keventäminen ja lastensuojelun tuen tarjoaminen lasten ja perheiden omassa toimintaympäristössä. Lastensuojelussa on vahvistettu lasten ja nuorten kotiin vietävää kriisityötä sijoitusten ehkäisemiseksi. Kotiin vietävän kriisityön avulla kiireelliset sijoitukset vähenivät vuonna 2014 edellisvuodesta 27,2 %:lla ja huostaanotot vajaalla 15 %:lla. Kaikkiaan hoitovuorokaudet laitoshoidossa vähenivät yli 40 000 vuorokaudella, joka vastaa 111 kokovuotispaikkaa. Laitostoiminnassa arviointijaksot ovat lyhentyneet ja loppuvuodesta pystyttiin vähentämään merkittävästi arviointijaksojen ostamista ostopalvelulaitoksista. Omissa lastenkodeissa oli laskennallisesti 10 paikkaa ja myös vastaanottotoiminnassa 10 paikkaa kokovuotisesti tyhjänä vuonna 2014.

Lastensuojelussa perhehoitoa on voimakkaasti kehitetty ja perhehoidon sisällä on useita hoitomuotoja, sekä perinteisenä sijaisperhetoimintana että ammatillisena perhehoitona. Läheisverkostojen sijoituksia sekä lapsen asumisen järjestämistä läheisverkostossa on lisätty.

Lastensuojelutoiminnan kehittäminen

Lastensuojelussa kehitetään koko ajan omaa toimintaa ja kehittäminen tapahtuu lastensuojelun omissa kehittämis- ja johtamisrakenteissa työntekijöiden kanssa sekä yhdessä muiden kumppaneiden kanssa. Keskitetyn asiakasohjauksen ja kotiin vietävän kriisityön kehittämistä on tehty yhteistyössä työntekijöiden kanssa. Tässä kehittämistyössä kerättyä tietoa hyödynnetään osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimista.

Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskuksessa (Socca) tehdään lastensuojeluun liittyvää tutkimusta. Jatkovana toimintana on käytännön opetus-, tutkimus- ja kehittämistoiminta sosiaalityön asiakastyössä (Praksis-toiminta).

Vuonna 2015 sosiaali- ja terveystoimistossa aloitetaan systemaattinen sosiaalisen raportoinnin kehittäminen, jonka kautta saadaan toiminnan johtamiseen ja kehittämiseen asiakastyöstä nousevaa tietoa kaupungin eri alueilta. Lastensuojelu on aktiivisesti mukana sosiaalisen raportoinnin käynnistämässä ja kehittämisessä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Viemällä lastensuojelun palveluja asiakkaiden omaan toimintaympäristöön ja vahvistamalla kotiin annettavaa tukea ennaltaehkäistään lasten ja nuorten tilanteiden kriisiytymistä, tuetaan perheitä ja lapsia sekä turvataan lasten ja nuorten hyvinvointi ja turvallinen hoito.

Lasten ja nuorten hoito ja kasvun tukeminen kodinomaisessa ympäristössä lisää lasten hyvinvointia ja terveyttä. Kodin ulkopuolista sijoitusta tarvittaessa etenkin pienille lapsille tarkoituksenmukainen ja hyvinvointia edistävä sijaishuolto toteutuu ensisijaisesti aina kodinomaisessa ympäristössä.

Lastensuojelun palvelujen jatkuvalla kehittämisellä voidaan edistää lasten terveyttä ja hyvinvointia."

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnalta 10.3.2015 mennessä lausuntoa valtuutettu Yrjö Hakasen ym. valtuutettujen aloitteesta lastensuojelun ongelmien ja kehittämistarpeiden kartoittamisesta.

"Lastensuojelun ongelmat ovat nousseet eri puolilla maata sattuneiden järkyttävien tapahtumien kautta vakavalla tavalla esille. Helsingissä lastensuojelun työntekijät ovat vedonneet lastensuojelun resurssien lisäämiseksi ja käytäntöjen kehittämiseksi. He ovat ilmaisseet huolensa

muun muassa siitä, että päätöksiä lapsen palveluista ja sijoituksista tekee sote-virastossa ryhmä, jonka jäsenistä kukaan ei tapaa lasta tai perhettä. Lisäksi lastensuojelun laitospaikkoja ollaan vähentämässä nopeammin kuin perhesijoituspaikkoja saadaan lisää.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kaupunginhallitus käynnistää lastensuojelun ongelmien ja kehittämistarpeiden kartoituksen, jossa kuullaan mahdollisimman laajasti lastensuojelun työntekijöitä. Esitämme, että kartoituksesta tehdään johtopäätöksiä osana Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämistä.”

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Sisko Lounatvuori, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
sisko.lounatvuori(a)hel.fi
Marja-Riitta Kilponen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43777
marja-riitta.kilponen(a)hel.fi